

OOSTENDSE MUZIEKGESCHIEDENIS 1918-1940

door Norbert HOSTYN

1. WOORD VOORAF

Tot voor enige jaren verscheen in "De Plate" een reeks artikels "Oostendse muziekgeschiedenis 1850-1914" (1), aanvankelijk gestart door ondertekende, maar mettertijd overgenomen door musicologe Ann CASIER die een lijvige licentiaatsthesis aan dit onderwerp had gewijd (2)-. In deze nieuwe reeks bekijken we de periode 1918-1940, het zgn. "interbellum".

Onze aandacht concentreert zich weerom op de twee voor de hand liggende polen : het muziekleven in het Kursaal en de historiek van het conservatorium; daarnaast uiteraard enkele losstaande figuren.

2. DE SITUATIE IN 1919

11 november 1918 betekende Wapenstilstand.

Het mondaine leven in Oostende hernam in de late lente van 1919 zijn gewone gang. Of toch niet zo gewoon, want er was veel veranderd. Op de eerste plaats het Oostends toeristenpubliek : voor de oorlog hoofdzakelijk een zéér bemiddeld aristocratisch gezelschap uit eigen land en de buurlanden maar voor een groot deel ook afkomstig uit Oost- en Midden-Europa; een groep die nu door gewisselde politieke toestanden Oostende niet meer aandeed.

Daarnaast een nieuw fenomeen : toevloed van Britse fronttoeristen, en later ook hun kinderen. Een fenomeen dat tot in de jaren '60 zou aanhouden. Nieuwe sociale verworvenheden o.m. in verband met verlofregelingen bracht ook de "gewone" burger als toerist naar de badstad (3). Gewone burgers met andere, minder elitaire interesses.

Het - weliswaar uitgedunde - publiek dat het Kursaal voor de oorlog had gekend kwam er graag terug en vond er liefst de muzikale tradities terug : de symphonische concerten, de orgelrecitals, de bals....

Maar - met het opgroeien van nieuwe generaties - zou ook het toen moderne amusementsmuziek méér en méér belangrijk worden voor het Kursaal.

In de zomer van 1919 heropende het Kursaal nadat het onder toezicht van de architect Alban CHAMBON in recordtempo werd gerestaureerd.

De geliefde en geëerde conservatoriumdirecteur en orkest-dirigent Léon RINSKOPF was er niet meer bij : tijdens de oorlog was hij naar Frankrijk uitgeweken en overleed daar in Deauville, zonder Oostende nog terug te zien (4).....

Oostende zou hem niet vergeten : er zou een bronzen herinneringsplaket komen in het Kursaal (nu in het Conservatorium).

De directie van het Kursaalorkest werd toevertrouwd aan Léon JEHIN.

3. LÉON JEHIN

Léon JEHIN werd in Spa geboren in 1853.

Hij deed zijn studies bij zijn vader Antoine, aan het Conservatorium van Liège en nadien aan dat van Brussel. Hij had LEONARD, COLYNS, VIEUXTEMPS en WIENIAWSKI als vioolleraars. Ch. BOSSELET als leraar harmonie, KUFFERATH als leraar fuga en contrapunt en GEVAERT voor compositie. JEHIN werd er assistent-harmonieleraar en assistent-dirigent van de orkestklas.

Hij was ca. 1874-1880 eerste violist, later dirigent van de Symphonische Concerten van de Waux-Hall te Brussel.

In 1881 werd hij eerste dirigent in de Kon. Schouwburg in Antwerpen. Zes maanden later werd hij assistent-dirigent van het orkest van de Munstschouwburg in Brussel. Daar bleef hij in dienst tot december 1888. Op 7 maart 1885 dirigeerde hij er de première van de Franse versie van WAGNER's "Meistersinger" (Les Maîtres Chanteurs).

Na een korte passage bij de opera Covent-Garden in Londen, waar hij o.a. "Lohengrin" van WAGNER dirigeerde, werd hij in 1889 dirigent van de klassieke concerten en van het theater in Monte-Carlo. Hij was tevens kapelmeester van de Prins van Monaco. De roddelpers van toen dichtte hem ook een verhouding toe met de Prinses...

In de seizoenmaanden dirigeerde hij Casinoconcerten in Royan, Aix-les-Bains en Spa. JEHIN was trouwens in Spa toen de oorlog hem in de zomer van 1914 verraste. Verder dirigeerde hij ook in het Imperial Institute (London), te Lille, te Angers...

In Monte-Carlo zorgde JEHIN voor heel wat creaties :

- "Hilda" van César FRANCK (8.3.1894)
- "Ghisèle" van César FRANCK (6.4.1896)
- "Chérubin" van Jules MASSENET (14.2.1905)
- "Le Jongleur de Notre Dame" van Jules MASSENET (18.2.1902)
- "Thérèse " van Jules MASSENET (7.2.1907)
- "Roma" van Jules MASSENET (17.2.1912)
- "Don Quichotte" van Jules MASSET (19.2.1910)
- "Cléopatra" van Jules MASSENET (23.2.1914)
- "L'Ancêtre" van Camille SAINT-SAENS (24.2.1906)
- "Déjanire" van Camille SAINT-SAENS (14.3.1911)
- "Hélène" van Camille SAINT-SAENS (18.2.1904)
- "Masques et Bergamasques" van Gabriël FAURE (10.4.1919)
- "Pénélope" van Gabriël FAURE (4.3.1913)
- "Renaud d'Arles van Noël DES JOYEUX
- "La Jacquerie" van Edouard LALO
- "Nausicaa" van Reynaldo HAHN
- "Théodora" van Xavier LEROUX
- "Naïs Micoulin" van Alfred BRUNEAU

Het was JEHIN die de eerste uitvoeringen in Frankrijk dirigeerde van WAGNER's "Tristan und Isolde (Aix-les-Bains) en "Parsifal" (Monte-Carlo).

Een andere verdienste was het van onder het stof halen van 17de eeuwse Franse opera's van LULLY : "Fêtes d'Hébé" en "Armide".

JEHIN behoorde in Parijs tot de kennissenkring van de daar studerende jonge Brusselse kunstschilder-melomaan-Wagneriaan Henri EVENEPOEL. We vinden JEHIN's naam dan ook regelmatig terug in EVENEPOEL's brieven aan zijn vader.

Het was dus een dirigent van formaat die de Oostendse Kursaaldirectie contracteerde voor de zomerconcerten.

De locale pers (La Saison d'Ostende) stond meteen gunstig tegenover de nieuwe Kursaaldirigent. Onvermijdelijk was - in den beginne - de vergelijking met de betreurde Léon RINSKOPF.

In 1919 werd JEHIN geassisteerd door Félicien DURANT.

In "La Saison d'Ostende" lezen we in 1920 dat JEHIN wegens zijn beroepsbezigheden in Monaco slechts einde mei-begin juni naar Oostende kwam. Zolang dirigeerde Jules TOUSSAINT DE SUTTER het orkest. TOUSSAINT DE SUTTER was in juni 1919 aangesteld als conservatoriumdirecteur in opvolging van de tijdens de oorlog in ballingschap overleden RINSKOPF. Tweede assistent was Maxime VANNESTE. Idem in 1921.

"La Saison d'Ostende" schrijft anno 1920 dat het orkest nog een 100 man sterk is, nog zeer imposant maar toch kleiner dan de vooroorlogse toestand.

In 1922 liep de JEHIN-periode reeds ten einde. Toen werd als dirigent François RASSE aangeworven. Jules TOUSSAINT DE SUTTER en Maxime VANNESTE bleven tweede en derde in rang.

JEHIN had ook eigen composities :

- een "Suite Symphonique" voor cello en orkest werd op 2 juli 1920 in het Kursaal uitgevoerd door Marguerite CAPONSACCHI, cellosolo.
- een "Marche Nuptiale".
- een "Marche Jubilaire".
- "Scènes de Ballet" (Introduction; Jeux et Danses - Pas Guerrier - Intermezzo - Apparition et Bacchanale) (uitgevoerd in het Kursaal in 1919).

Léon JEHIN was gehuwd met Blanche DESCHAMPS, zangeres bij de Muntchouwburg te Brussel in de jaren 1882-1887. Zij creëerde rollen in "Hérodiade" van Jules MASSENET en in "Sigurd" van Ernest REYER. Later werkte ze in de Opera én de Opéra Comique te Parijs. Ze overleed in juni 1923 in Monte-Carlo. JEHIN overleed eveneens in Monte-Carlo, in 1928.

-
- (1) Van 1979 tot 1984 (N. HOSTYN) en van 1986 tot 1990 (A. CASIER).
 - (2) Ann CASIER. Het muziekleven in het Kursaal te Oostende tussen 1852 en 1914 (licenciaatsverhandeling K.U.L.), 1984.
 - (3) Het sociaal toerisme, in : Te kust en te kuur (tentoonstellingscatalogus), Brussel (ASLK), 1987.
 - (4) N. HOSTYN, Leon RINSKOPF, in De Plate, 82/17, 29, 67, 76, 107, 124.